

INFORMATĪVAIS ZIŅOJUMS

Spēkā esošo nodokļu atvieglojumu mērķi un sasnieguma rādītāji

**Finanšu ministrija
2025. gads**

Saturs

Saturs.....	2
Saīsinājumu saraksts.....	3
Ievads.....	4
1. Plānā iekļauto spēkā esošo nodokļu atvieglojumu mērķu un sasnieguma rādītāju definēšanas process.....	6
2. Izvērtējuma sagatavošana par spēkā esošo nodokļu atvieglojumiem	9
Secinājumi un turpmākā rīcība	11

Saīsinājumu saraksts

AM – Aizsardzības ministrija
AN – akcīzes nodoklis
ĀM – Ārlietu ministrija
DRN – dabas resursu nodoklis
EM – Ekonomikas ministrija
EN – elektroenerģijas nodoklis
ES – Eiropas Savienība
ESAO – Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācija
FKTK – Finanšu un kapitāla tirgus komisija
FM – Finanšu ministrija
IAN – izložu un azartspēļu nodoklis
IAUI – Izložu un azartspēļu uzraudzības inspekcija
IeM – Iekšlietu ministrija
IIN – iedzīvotāju ienākuma nodoklis
IKP – iekšzemes kopprodukts
IZM – Izglītības un zinātnes ministrija
KEM – Klimata un enerģētikas ministrija
KM – Kultūras ministrija
KNAB – Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs
LBAS - Latvijas Brīvo arodbiedrību savienība
LM – Labklājības ministrija
MK – Ministru kabinets
NĪN – nekustamā īpašuma nodoklis
PTAC – Patērētāju tiesību aizsardzības centrs
PVN – pievienotās vērtības nodoklis
SM – Satiksmes ministrija
SN – solidaritātes nodoklis
TEN – transportlīdzekļa ekspluatācijas nodoklis
TM – Tieslietu ministrija
UIN – uzņēmumu ienākuma nodoklis
UVTN – uzņēmumu vieglo transportlīdzekļu nodoklis
VARAM – Viedās administrācijas un reģionālās attīstības ministrija
VID – Valsts ieņēmumu dienests
VK – Valsts kanceleja
VM – Veselības ministrija
VSAOI – valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas
ZM – Zemkopības ministrija

Ievads

Informatīvais ziņojums *“Spēkā esošo nodokļu atvieglojumu mērķi un sasnieguma rādītāji”* (turpmāk – informatīvais ziņojums) sagatavots atbilstoši Ministru kabineta (turpmāk – MK) 2021. gada 8. aprīļa sēdes protokola Nr. 32 37.§ *“Informatīvais ziņojums “Par spēkā esošo nodokļu atvieglojumu izvērtēšanu” (TA-1359)”*¹ 4. punktam, kas paredz, ka Finanšu ministrijai (turpmāk – FM) jāiesniedz izskatīšanai MK informatīvais ziņojums, kurā ietverti spēkā esošo nodokļu atvieglojumu definētie mērķi un noteiktie sasnieguma rādītāji.

Informatīvais ziņojums izstrādāts, ņemot vērā 2019. gada 31. maijā Valsts kontroles publicētajā revīzijas ziņojumā *“Nodokļu atlaides – neredzami budžeta izdevumi”* konstatēto un ieteikto².

Valsts kontroles revīzijas mērķis bija novērtēt, vai šobrīd valstī noteiktie un spēkā esošie nodokļu atvieglojumi sasniedz tiem noteiktos mērķus, vai tiek uzraudzīta un izvērtēta to ieviešana, pieņemot attiecīgus lēmumus par atvieglojumu atcelšanu, maiņu vai jaunu atvieglojumu ieviešanu.

Valsts kontroles revīzijā konstatēts, ka valstī ir sadrumstalota un bieži vien bezmērķīga, t.i., uz konkrēto problēmu risināšanu nevērsta atvieglojumu sistēma, kurā vieniem un tiem pašiem atbalsta saņēmējiem pieejamie atvieglojumi nav savstarpēji salāgoti, kā arī tie nedarbojas sinerģijā ar citiem pieejamajiem valsts stimuliem.

Valsts kontrole norādīja, ka valstij, ieviešot vai atceļot kādu nodokļa atvieglojumu, ir jābūt skaidrībai gan par konkrētu labumu, ko šāds atvieglojums sniedz sabiedrībai, gan arī par tā izmaksām, bet šobrīd nav pieejama pilnīga un vispusīga informācija, kas nepieciešama kvalitatīvu lēmumu pieņemšanā atvieglojumu un cita veida stimulu ieviešanai, atcelšanai vai modificēšanai. Tas galvenokārt saistīts ar to, ka nav noteikti atbildīgie par procesu vadīšanu, īstenošanu, uzraudzību un izvērtēšanu, kā arī nozaru ministrijas un institūcijas neuzkrāj datus, kas palīdzētu mērīt atvieglojumu mērķu sasniegšanu.

Revīzijā konstatēto nepilnību novēršanai Valsts kontrole FM sniedza divus ieteikumus:

1. Lai nodrošinātu, ka nodokļu atvieglojumu piemērošanas rezultātā iedzīvotāju un komersantu rīcībā palikušie līdzekļi palīdz sasniegt valsts mērķus un prioritātes, turpinot Valsts nodokļu politikas pamatnostādnes iekļauto uzdevumu par atsevišķu nodokļu atvieglojumu izvērtēšanu, iekļaut nodokļu politikas pamatnostādnes nākamajam periodam³ konkrētu darbību plānu un termiņus secīgai un sistēmiskai spēkā esošo nodokļu atvieglojumu pārskatīšanai, kas veicama FM sadarbībā ar nozaru ministrijām, definējot to mērķus, kā arī nosakot konkrētus sasnieguma rādītājus, kas ļautu novērtēt mērķu sasniegšanas pakāpi.
2. Lai nodrošinātu, ka sākotnējās situācijas izvērtējumā identificētās problēmas tiek novērstas un nodokļu atvieglojumi darbojas pilnvērtīgi un saskaņoti ar pārējo nozarēs pieejamo atbalstu (personai, komersantam vai nozarei piešķirtais valsts atbalsts – dotācijas, tiešmaksājumi, granti, stipendijas u.tml.), FM koordinēt spēkā esošo nodokļu atvieglojumu un to efektivitātes izvērtēšanu un konsultēt nozaru ministrijas.

¹ MK 2021. gada 8. aprīļa sēdes protokols Nr. 32

Pieejams: <https://tap.mk.gov.lv/mk/mksedes/saraksts/protokols/?protokols=2021-04-08>

² Valsts kontroles 2019. gada 31. maija revīzijas ziņojums *“Nodokļu atlaides – neredzami budžeta izdevumi”*

Pieejams: [Revīzijas ziņojums \(lrv.gov.lv\)](https://www.lrv.gov.lv/revizijas/ziņojumi)

³ Tā kā Valsts nodokļu politikas pamatnostādņu izstrāde saskaņā ar MK 2020. gada 2. septembra sēdes protokola Nr. 51 *“Informatīvais ziņojums “Par nodokļu politikas attīstības virzieniem, valsts sociālās ilgtspējas un ekonomikas konkurētspējas veicināšanai” (TA-1643)”* 6. punktu tika atcelta, ņemot vērā Covid-19 infekcijas izraisīto seku nenoteiktību valsts ekonomiskajā izaugsmē, tad FM sagatavoja un iesniedza MK atsevišķu informatīvo ziņojumu *“Par spēkā esošo nodokļu atvieglojumu izvērtēšanu”*.

Atbilstoši MK 2021. gada 8. aprīļa sēdes protokola Nr. 32 37.§ “*Informatīvais ziņojums “Par spēkā esošo nodokļu atvieglojumu izvērtēšanu” (TA-1359)*” 4. punktam bija paredzēts, ka FM šo informatīvo ziņojumu iesniegs izskatīšanai MK jau 2023. gada 31. maijā. Par cik paralēli tika plānots, ka MK tiks iesniegtas arī valsts nodokļu politikas pamatnostādnes un informatīvā ziņojuma tālāka virzība zināmā mērā bija saistīta ar to izstrādi, tad bija paredzēts, ka šis informatīvais ziņojums tiks iesniegts izskatīšanai MK kopā ar valsts nodokļu politikas pamatnostādņēm. Tomēr situācijā, kad kritiski nepieciešams finansējums ārējai un iekšējai drošībai u.c. sabiedrībai būtiskiem pasākumiem, bija nepieciešami tūlītēji risinājumi, kā rezultātā valsts nodokļu politikas pamatnostādņu vietā MK tika iesniegts informatīvais ziņojums “*Par valsts budžeta ieņēmumu un nodokļu politikas pārskatīšanu 2025. - 2027.gadā*” (24-TA-2256)⁴. Līdz ar to šis informatīvais ziņojums MK iesniedzams atsevišķi.

Valsts kontrole, izvērtējot FM iesniegto informāciju par ieteikuma ieviešanu, atzina, ka ieteikuma ieviešana ir uzsākta. Ņemot vērā, ka FM sagatavotais informatīvais ziņojums “*Spēkā esošo nodokļu atvieglojumu mērķi un sasnieguma rādītāji*” MK tiks iesniegts 2025. gada sākumā un pēc tam FM gatavos informatīvo ziņojumu “*Par spēkā esošo nodokļu atvieglojumu efektivitātes izvērtēšanu*”, kurā ietvers mērķu sasniegšanas pakāpes novērtējumu spēkā esošajiem nodokļu atvieglojumiem, kā arī atbilstoši ministriju sniegtajai informācijai ieklaus izvērtējumu par kopējo pieejamo atbalstu konkrētam mērķim, grupai vai nozarei, tad Valsts kontrole pagarināja ieteikuma izpildes ziņošanas termiņu **līdz 2026. gada 2. janvārim**.

Informatīvajā ziņojumā aprakstīts plānā iekļauto spēkā esošo nodokļu atvieglojumu mērķu un sasnieguma rādītāju definēšanas process, kā arī tālākais process, lai sagatavotu izvērtējumu par spēkā esošajiem nodokļu atvieglojumiem.

Informatīvajam ziņojumam pievienots:

- 1) **1. pielikums** “*Spēkā esošo nodokļu atvieglojumu, kuriem mērķi un sasnieguma rādītāji ir definējami, veidlapas*”, kurā katram nodokļa atvieglojumam sagatavota atsevišķa veidlapa, kas iekļauj informāciju ne tikai par nodokļa atvieglojuma mērķi un sasnieguma rādītājiem, bet arī citu būtisku informāciju;
- 2) **2. pielikums** “*Nodokļu atvieglojumu sadalījums grupās pēc to mērķa*”, kurā nodokļu atvieglojumi sadalīti pa grupām un apakšgrupām pēc to mērķa un kas izmantojams kā pamats, lai sagatavotu izvērtējumu par spēkā esošajiem nodokļu atvieglojumiem;
- 3) **3. pielikums** “*Informācija, kas atbildīgajām ministrijām jāiesniedz, spēkā esošo nodokļu atvieglojumu, kuriem mērķis un sasnieguma rādītāji ir definējami, efektivitātes izvērtējumam*”, kas atbildīgajām ministrijām ir jāaizpilda un jāiesniedz FM, lai FM varētu sagatavot efektivitātes izvērtējumu par spēkā esošajiem nodokļu atvieglojumiem, kuriem mērķis un sasnieguma rādītāji ir definējami.
- 4) **4. pielikums** “*Apkopojošā tabula par katra nodokļu atvieglojuma mērķi, sasnieguma rādītājiem, fiskālo ietekmi un nodokļu maksātāju skaitu, kuri izmantojuši nodokļu atvieglojumu*”, kurā apkopota visa informācija par katra vērtējamā nodokļa atvieglojuma mērķi, sasnieguma rādītājiem, fiskālo ietekmi un nodokļu maksātāju skaitu, kuri izmantojuši attiecīgo nodokļu atvieglojumu.

⁴ Informatīvais ziņojums “Par valsts budžeta ieņēmumu un nodokļu politikas pārskatīšanu 2025. - 2027.gadā”. Pieejams: [Par valsts budžeta ieņēmumu un nodokļu politikas pārskatīšanu 2025.-2027. gadā \(mk.gov.lv\)](https://mk.gov.lv)

1. Plānā iekļauto spēkā esošo nodokļu atvieglojumu mērķu un sasnieguma rādītāju definēšanas process

Līdz šim vēsturiski ir izveidojusies prakse, ka nodokļu atvieglojumiem netiek definēti konkrēti sasniedzamie rādītāji, bet, pieņemot jebkuru tiesību aktu, tiek izstrādāts sākotnējās ietekmes novērtējuma ziņojums (anotācija).

Kā jau minēts ievadā, lai izpildītu 2019. gada 31. maijā publicētā Valsts kontroles revīzijas ziņojuma “*Nodokļu atlaides – neredzamie budžeta izdevumi*” 1. ieteikumu, FM 2021. gada 8. aprīlī MK iesniedza un MK apstiprināja informatīvo ziņojumu “*Par spēkā esošo nodokļu atvieglojumu izvērtēšanu*”.

Nodokļu atvieglojumu efektivitātes izvērtējums tiek veikts 3 etapos. Šis informatīvais ziņojums ir otrais etaps no 3 etapiem nodokļu atvieglojumu efektivitātes izvērtēšanā.

1.att. Nodokļu atvieglojumu efektivitātes izvērtēšanas etapi

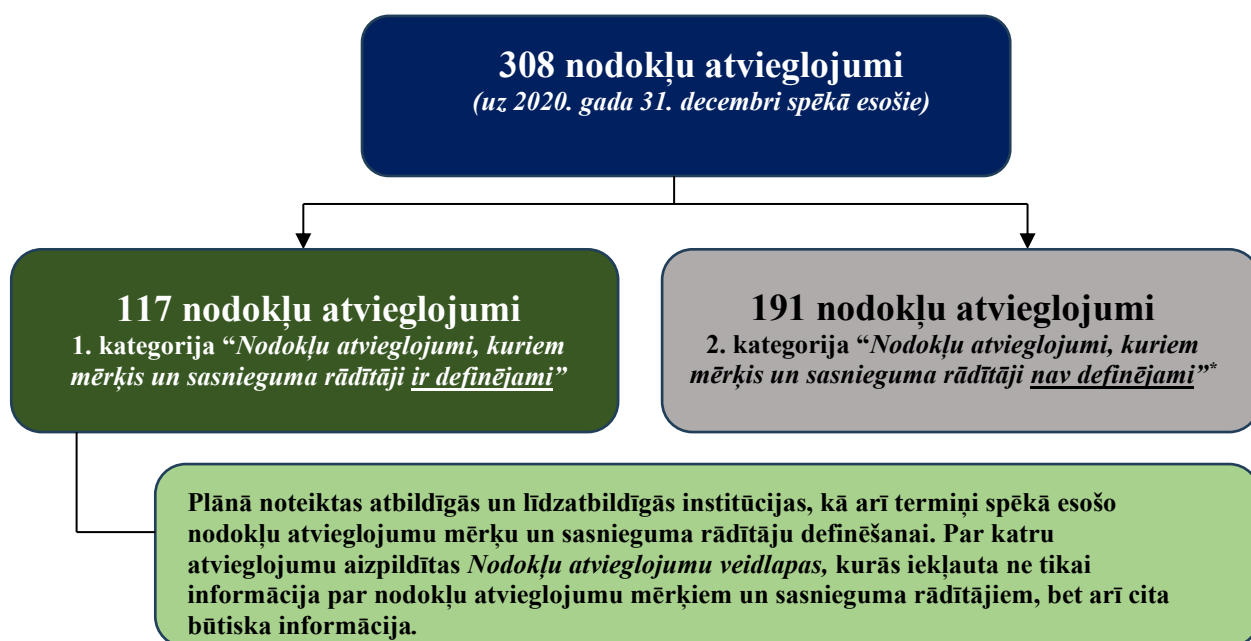

Ņemot vērā Valsts kontroles revīzijā konstatēto un ieteikto, 2021. gadā MK iesniegtajā informatīvajā ziņojumā “*Par spēkā esošo nodokļu atvieglojumu izvērtēšanu*” tika sniegts sākotnējās situācijas problēmu izvērtējums un sagatavots “*Plāns spēkā esošo nodokļu atvieglojumu mērķu un sasnieguma rādītāju definēšanai*” (turpmāk – **Plāns**).

Sadarbojoties ar nozaru ministrijām, FM izstrādātajā Plānā tika iekļauti **308 uz 2020. gada 31. decembri spēkā esošie nodokļu atvieglojumi**, no tiem (skat. 1. tab.):

- 1) 117 nodokļu atvieglojumi iekļauti 1. kategorijā “*Nodokļu atvieglojumi, kuriem mērķis un sasnieguma rādītāji ir definējami*”;
- 2) 191 nodokļu atvieglojumi iekļauti 2. kategorijā “*Nodokļu atvieglojumi, kuriem mērķis un sasnieguma rādītāji nav definējami*”.

2.att. Nodokļu atvieglojumu sadalījums kategorijās

117 nodokļu atvieglojumiem, kuriem mērķi un sasnieguma rādītāji ir definējami, Plānā tika noteiktas atbildīgās un līdzatbildīgās institūcijas, kā arī termiņi spēkā esošo nodokļu atvieglojumu mērķu un sasnieguma rādītāju definēšanai.

1.tab. Nodokļu atvieglojumu skaits uz 2020. gada 31. decembri

Nodoklis	Nodokļu atvieglojumu skaits		
	Kuriem mērķis un sasnieguma rādītāji ir definējami	Kuriem mērķis un sasnieguma rādītāji nav definējami*	KOPĀ
1. Iedzīvotāju ienākuma nodoklis	30	50	80
2. Uzņēmumu ienākuma nodoklis	6	3	9
3. Nekustamā īpašuma nodoklis	17	15	32
4. Pievienotās vērtības nodoklis	19	48	67
5. Akcīzes nodoklis	18	42	60
6. Dabas resursu nodoklis	4	10	14
7. Transportlīdzekļu ekspluatācijas nodoklis	14	9	23
8. Uzņēmumu vieglo transportlīdzekļu nodoklis	5	9	14
9. Elektroenerģijas nodoklis	2	5	7
10. Izložu un azartspēļu nodoklis	2	-	2
KOPĀ	117	191	308

* Nodokļu atvieglojumi, kas izriet no starptautiskajām saistībām, piemēram, obligāti ieviešami saskaņā ar ES direktīvu prasībām, noteikti starptautiskajos līgumos, pamatojas uz ATHENA mehānisma atbrīvošanu no nodokļiem, kas balstās uz ES tiesību normām, kā arī, lai nodrošinātu valsts funkciju izpildi, kompensētu dažāda rakstura zaudējumus, vienkāršotu nodokļu sistēmu u.c. gadījumus.

Saskaņā ar 2021. gada 8. aprīļa MK sēdes protokola Nr. 32. 37.§ “Informatīvais ziņojums “Par spēkā esošo nodokļu atvieglojumu izvērtēšanu” (TA-1359)”⁵ 3. punktu atbildīgajām institūcijām spēkā esošajiem nodokļu atvieglojumiem, kuriem mērķis un sasniegtie rādītāji ir definējami, atbilstoši Plānā noteiktajiem izpildes termiņiem bija jāaizpilda veidlapas, kurās jādefinē spēkā esošo nodokļu atvieglojumu mērķi un sasnieguma rādītāji, un tās jāiesniedz FM.

⁵ MK 2021. gada 8. aprīļa sēdes protokols Nr. 32

Pieejams: <https://tap.mk.gov.lv/mk/mksedes/saraksts/protokols/?protokols=2021-04-08>

Lai Plānā iekļautajiem spēkā esošajiem nodokļu atvieglojumiem varētu definēt mērķi un sasnieguma rādītājus, tika sagatavotas pēc FM informatīvā ziņojumam “*Par spēkā esošo nodokļu atvieglojumu izvērtēšanu*” pievienotā parauga aizpildītas **Nodokļu atvieglojumu veidlapas** (skat. 1. pielikumu).

Jāatzīmē, ka *Nodokļu atvieglojumu veidlapās* iekļauta ne tikai informācija par nodokļu atvieglojumu mērķiem un sasnieguma rādītājiem, bet arī cita būtiska informācija, piemēram, nodokļu atvieglojumu būtība, atbilstība ieviešanas būtībai, nodokļu maksātāju skaits, kuri saņem nodokļa atvieglojumu, un nodokļu atvieglojumu fiskālā ietekme pēdējo trīs gadu periodā, padziļinātu pētījumu rezultāti, papildus pieejamais valsts atbalsts un cita informācija (balstoties uz izvērtēšanas brīdī pieejamiem datiem un informāciju).

Sagatavojot informatīvo ziņojumu “*Spēkā esošo nodokļu atvieglojumu mērķi un sasnieguma rādītāji*”, FM saskārās ar problēmu, ka nozaru ministrijas bieži vien atsūtīja nepilnīgi aizpildītas *Nodokļu atvieglojumu veidlapas*, jo ministrijas nevarēja definēt atvieglojumu mērķi un sasnieguma rādītājus, kā arī pamatot to atbilstību ieviešanas būtībai un sniegt datus par atvieglojumu saņēmēju skaitu un piemērošanas rezultātā valsts negūtajiem ieņēmumiem.

Izvērtēšanas procesā tika secināts, ka **četri nodokļu atvieglojumi ir atcelti**, līdz ar to šiem nodokļu atvieglojumiem veidlapas netika sagatavotas. Minētie nodokļu atvieglojumi ir:

1. 1.1.19. Iedzīvotāju ienākuma nodokļa atbrīvojums čeku loterijas laimestiem (atbildīgā institūcija: FM) (**atcelts no 2023. gada 24. aprīļa**).
2. 1.5.3. Akcīzes nodokļa atbrīvojums rapšu sēklu eļļai, kuru realizē vai izmanto par kurināmo vai degvielu, un biodīzeļdegvielai, kas pilnībā iegūta no rapšu sēklu eļļas (atbildīgā institūcija: FM; līdzatbildīgās institūcijas: EM un ZM) (**atcelts no 2021. gada 1. februāra**).
3. 1.5.9. Akcīzes nodokļa atvieglojums bezsvina benzīnam, kuram ir pievienots no lauksaimniecības izejvielām iegūts dehidratēts etilspirts, un tā saturs ir 70-85 tilpumprocenti (atbildīgā institūcija: FM; līdzatbildīgā institūcija: EM un ZM) (**atcelts no 2021. gada 1. februāra**).
4. 1.5.12. Akcīzes nodokļa atbrīvojums naftas produktiem, kurus piegādā un izmanto elektroenerģijas ražošanai vai kombinētās iekārtās, kas ražo elektroenerģiju un siltumenerģiju (atbildīgā institūcija: EM; līdzatbildīgā institūcija: VARAM un FM) (**atcelts no 2025. gada 1. janvāra**).

Savukārt **viens nodokļa atvieglojums 1.4.10. Pievienotās vērtības nodokļa samazinātā likme svaigu augļu, ogu un dārzeņu piegādēm** saskaņā ar Pievienotās vērtības nodokļa likuma 42. panta 16. daļu **uz laiku bija terminēts** un ZM bija periodiski jāsagatavo un jāiesniedz izskatīšanai MK informatīvie ziņojumi par augļkopības un dārzenkopības nozares analīzi, kurā sniedz rezultatīvo rādītāju novērtējumu un veic augļkopības un dārzenkopības nozaru attīstības analīzi, tostarp par platību izmaiņām, saražotās produkcijas apjomiem, ārējās tirdzniecības izmaiņām, darbaspēka izmaiņām, cenu izmaiņām svaigu augļu, ogu un dārzeņu piegādēm galapatērētājiem reģionālajā līmenī. Ņemot vērā, ka līdz 2025. gada 1. janvārim atvieglojums tika noteikts kā terminēts, bet šobrīd tā ir noteikta kā pastāvīga norma un ZM arī turpmāk veiks periodisku atvieglojuma izvērtējumu, tāpēc šim nodokļa atvieglojumam veidlapa netika sagatavota un šī ziņojuma 3.pielikuma veidlapa nebūs jāiesniedz.

Ņemot vērā iepriekšminēto informāciju par izmaiņām, kas skārušas vērtējamos nodokļu atvieglojumus, 1. pielikumā “*Spēkā esošo nodokļu atvieglojumu, kuriem mērķi un sasnieguma rādītāji ir definējami, veidlapas*” ir iekļautas sagatavotās 112 veidlapas (uz 2020. gada 31. decembri bija paredzētas 117 veidlapas).

2. Izvērtējuma sagatavošana par spēkā esošo nodokļu atvieglojumiem

Sākotnēji saskaņā ar 2021. gada 8. aprīļa MK sēdes protokola Nr. 32. 37.§ *“Informatīvais ziņojums “Par spēkā esošo nodokļu atvieglojumu izvērtēšanu” (TA-1359)”*⁶ 5. punktu bija noteikts, ka Plānā noteiktajām atbildīgajām ministrijām līdz 2024. gada 30. jūnijam jāiesniedz FM efektivitātes izvērtējums par spēkā esošajiem nodokļu atvieglojumiem, kuriem mērķis un sasnieguma rādītāji ir definējami.

Tomēr, tā kā saistībā ar valsts nodokļu politikas pamatnostādņu izstrādi, šis informatīvais ziņojums netiek iesniegts sākotnēji plānotajā termiņā, tad Valsts kontrole pagarināja termiņu uz 2026. gada 2. janvāri, kad FM jāiesniedz informatīvais ziņojums *“Par spēkā esošo nodokļu atvieglojumu efektivitātes izvērtēšanu”*, kurā ietverts mērķu sasniegšanas pakāpes novērtējums spēkā esošajiem nodokļu atvieglojumiem, kā arī atbilstoši ministriju sniegtajai informācijai izvērtējums par kopējo pieejamo atbalstu konkrētam mērķim, grupai vai nozarei. Tomēr, ņemot vērā, ka informatīvā ziņojuma *“Par spēkā esošo nodokļu atvieglojumu efektivitātes izvērtēšanu”* sagatavošanā ir iesaistītas arī Plānā noteiktās atbildīgās ministrijas, minētais informatīvais ziņojums tiks sagatavots **līdz 2026. gada 30. decembrim**.

Plānā noteiktajām atbildīgajām ministrijām **līdz 2026. gada 16. februārim** par katru spēkā esošo nodokļu atvieglojumu, kuriem mērķis un sasnieguma rādītāji ir definējami, (izņemot par nodokļa atvieglojumu *“1.4.10. Pievienotās vērtības nodokļa samazinātā likme svaigu augļu, ogu un dārzeņu piegādēm”*) FM jāiesniedz 3. pielikums *“Informācija, kas atbildīgajām ministrijām jāiesniedz spēkā esošo nodokļu atvieglojumu, kuriem mērķis un sasnieguma rādītāji ir definējami, efektivitātes izvērtējumam”*.

3. pielikumā *“Informācija, kas atbildīgajām ministrijām jāiesniedz spēkā esošo nodokļu atvieglojumu, kuriem mērķis un sasnieguma rādītāji ir definējami, efektivitātes izvērtējumam”* iekļauta šāda informācija:

- 1) **nodokļu atvieglojumu sasnieguma rādītāju prognozētās vērtības 2021. – 2023. gadā** (izmanto 1. pielikumā pievienoto *Nodokļu atvieglojumu veidlapu* 8. punktā *“Nodokļa atvieglojuma sasniedzamie (t.sk. kvantitatīvie) rādītāji trīs gadu periodā, sākot ar nodokļa atvieglojuma izvērtēšanas periodu”* ietvertos nodokļu atvieglojumu sasnieguma rādītājus un to prognozētās vērtības) **un faktiskās vērtības 2021. – 2024. gadā;**
- 2) **nodokļu atvieglojumu sasnieguma rādītāju izpilde vai neizpilde, un to ietekmējošie faktori**, kas ļauj novērtēt mērķu sasniegšanas pakāpi par katru atvieglojumu atsevišķi, kā arī par kopējo grupu un apakšgrupu;
- 3) **nodokļu maksātāju skaitu** 2020. - 2024. gadā, kas izmantoja vai piemēroja atvieglojumu vai atbrīvojumu;
- 4) **fiskālo ietekmi** 2020. - 2024. gadā jeb valsts negūtos ieņēmumus nodokļa atvieglojumu piemērošanas rezultātā;
- 5) **pārējais grupai un apakšgrupai pieejamais atbalsts** (dotācijas, tiešmaksājumi, granti, stipendijas un citi atvieglojumi) gan monetārā izteiksmē, gan nemonetārā izteiksmē;
- 6) **cita būtiska informācija** (piemēram, nodokļu atvieglojumu izvērtējums kopumā, t.i., vai nodokļu atvieglojumi darbojas ekonomiski pamatoti un lietderīgi, kā arī priekšlikumi nepieciešamajām izmaiņām atvieglojuma piemērošanā (apjoma pārskatīšana, atcelšana u.tml.), ja atbildīgā ministrija identificē problēmas).

⁶ MK 2021. gada 8. aprīļa sēdes protokols Nr. 32

Pieejams: <https://tap.mk.gov.lv/mk/mksedes/saraksts/protokols/?protokols=2021-04-08>

Lai sagatavotu informatīvo ziņojumu par spēkā esošo nodokļu atvieglojumu efektivitātes izvērtēšanu, kurā apkopots kopējais pieejamais atbalsts konkrētam mērķim, grupai vai nozarei, FM visus spēkā esošos nodokļu atvieglojumus (gan Plānā iekļautos vērtējamus, gan nevērtējamus nodokļu atvieglojumus) ir sadalījusi sešās lielās grupās un apakšgrupās (*sīkāk skat. 2. pielikumu “Nodokļu atvieglojumu sadalījums grupās pēc to mērķa”*):

1. Sociāla un ekonomiska rakstura nodokļu atvieglojumi iedzīvotājiem

- 1.1. Vispārēja rakstura nodokļu atvieglojumi iedzīvotājiem;
- 1.2. Nodokļu atvieglojumi ģimenēm ar bērniem;
- 1.3. Nodokļu atvieglojumi personām ar invaliditāti, politiski represētajām personām un nacionālās pretošanās kustības dalībniekiem;
- 1.4. Nodokļu atvieglojumi iedzīvotāju izdevumu par mājokli mazināšanai;
- 1.5. Nodokļu atvieglojumi iedzīvotāju ar veselību saistīto preču un pakalpojumu izdevumu mazināšanai;
- 1.6. Nodokļu atvieglojumi iedzīvotāju izdevumu par sabiedrisko transportu mazināšanai;
- 1.7. Nodokļu atvieglojumi iedzīvotāju ilgtermiņa uzkrājumu veicināšanai;
- 1.8. Citi nodokļu atvieglojumi iedzīvotājiem.

2. Nodokļu atvieglojumi uzņēmumiem

- 2.1. Nodokļu atvieglojumi uzņēmumu konkurētspējai un investīciju piesaistīšanai;
- 2.2. Nodokļu atvieglojumi, kurus piemēro brīvostās vai speciālajās ekonomiskajās zonās.

3. Nodokļu atvieglojumi atsevišķām jomām

- 3.1. Nodokļu atvieglojumi lauksaimniecībai, mežsaimniecībai un zivsaimniecībai;
- 3.2. Nodokļu atvieglojumi izglītības jomai;
- 3.3. Nodokļu atvieglojumi kultūras jomai;
- 3.4. Nodokļu atvieglojumi sporta attīstībai;
- 3.5. Nodokļu atvieglojumi jūrniecības attīstībai;
- 3.6. Nodokļu atvieglojumi tūrisma un starptautiskā transporta attīstībai.

4. Nodokļu atvieglojumi vides aizsardzības veicināšanai, energoefektivitātei un klimatneitralitātei.

5. Nodokļu atvieglojumi sabiedriskā labuma mērķu sasniegšanai.

6. Nodokļu atvieglojumi nodokļu administratīvā sloga mazināšanai un citiem mērķiem.

Plānā noteiktajām atbildīgajām ministrijām, iesniedzot informāciju FM efektivitātes izvērtējuma sagatavošanai par spēkā esošajiem nodokļu atvieglojumiem, kuriem mērķis un sasnieguma rādītāji ir definējami, tie jāvērtē kopā sadalījumā pa grupām un apakšgrupām, kas pievienots 2. pielikumā.

Secinājumi un turpmākā rīcība

1. Plānā noteiktajām **atbildīgajām ministrijām līdz 2026. gada 16. februārim** jāiesniedz FM informācija par spēkā esošajiem nodokļu atvieglojumiem, kuriem mērķis un sasnieguma rādītāji ir definējami, kā arī informācija par kopējo pieejamo atbalstu konkrētam mērķim, grupai vai nozarei, aizpildot **3. pielikumu** *“Informācija, kas atbildīgajām ministrijām jāiesniedz, spēkā esošo nodokļu atvieglojumu, kuriem mērķis un sasnieguma rādītāji ir definējami, efektivitātes izvērtējumam”*.
2. **FM 2026. gada 30. decembrī iesniedz MK informatīvo ziņojumu par spēkā esošo nodokļu atvieglojumu efektivitātes izvērtēšanu**, kurā ietverts mērķu sasniegšanas pakāpes novērtējums spēkā esošajiem nodokļu atvieglojumiem, kā arī atbilstoši ministriju sniegtajai informācijai iekļauts izvērtējums par kopējo pieejamo atbalstu konkrētam mērķim, grupai vai nozarei.

Finanšu ministrs

A. Ašeradens

L. Gudēvica-Liepīņa 28 346 190
Liga.Gudevica-Liepina@fm.gov.lv
I. Kodoliņa-Miglāne 29 458 068
Ieva.Kodolina-Miglane@fm.gov.lv
B. Zvirbule 29 337 052
Baiba.Zvirbule@fm.gov.lv
M. Jaunzeme 27 333 865
Madara.Jaunzeme@fm.gov.lv